

Ooit, in een grijs verleden, deed ik de automatisering van een middelgrote organisatie. UML bestond nog niet en de toen gangbare tekentechnieken vond ik niet afdoende. En dus verzon ik zelf een tekentechniek. En ik ben niet de enige.

Vlag dekt de lading niet

Frans Peeters en Frens Vonken, docenten aan de Fontys Hogeschool Informatica te Eindhoven bedachten de methode expression based object modelling (kortweg EXPO) waarmee op rigide wijze een controleerbare domeinanalyse wordt uitgevoerd. Het boek *“Objectgeoriënteerde domeinanalyse- een systematische aanpak voor het ontwerp van UML-klassediagrammen volgens EXPO”* demonstreert de methode. Een domeinanalyse heeft tot doel de bedrijfsobjecten (hier domeinobjecten genoemd) binnen het domein van een te ontwikkelen applicatie in een vroeg stadium van het project te vinden, voordat het ontwerp plaatsvindt. Uitgangspunt hierbij is de splitsing in een statische en een dynamische domeinanalyse. De auteurs gaan er vanuit dat de statische structuur van de klassen de basis vormt voor het gedrag en dat deze statische structuur af te leiden is door een tekstuele representatie van een “eisen specificatie” te ontrafelen naar feiten en feittypen. Deze statische structuur wordt vastgelegd in een door de Peeters en Vonken bedachte tekentechniek die ze een informatiemodel noemen.

De methode en dus het boek gaan echter aan een aantal aspecten van moderne systeemontwikkeling voorbij. Anders dan in traditionele systeemontwikkeling zijn inventariserende fasen aan het begin van projecten vooral kort en worden gebruikt om globaal de haalbaarheid van projecten te bepalen. Een domeinanalyse volgens EXPO is echter grondig, gedetailleerd en rigide en lijkt

moelijk inpasbaar in niet-waterval systeemontwikkelmethoden als DSDM, SCRUM, Ordina SMART of XP.

Het komt bovendien maar zelden voor dat reeds in de inventariserende fasen voldoende kennis over een domein is vastgelegd om feiten en feittypen te kunnen definiëren. Daargelaten dat veel kennis over een domein beschikbaar wordt door voortschrijdend inzicht gedurende alle fasen van een project.

Belangrijkste bezwaar is dat het boek hoofdzakelijk de statische domeinanalyse (attributen) bespreekt, zonder veel uitwerking van de dynamische (gedrag). Het boek ontkomt dan ook niet aan de indruk dat EXPO eigenlijk een nieuwe wijze van datamodellering betreft, zeker gezien regelmatig wordt teruggegrepen op bekende datamodelleringstechnieken. Sterker nog, de in het boek gepropageerde tekentechniek lijkt als twee druppels water op object role modelling (ORM). En dit is, ondanks de naam, een datamodelleringstechniek. Veel systeemontwikkelmethoden, ook het door de auteurs regelmatig aangehaalde Rational Unified Process, gaan daarnaast uit van het te automatiseren bedrijfsproces en hanteren initieel slechts een globaal business class model, dat gedurende het project verder gedetailleerd wordt aan de hand van deze bedrijfsprocessen, meestal via use cases en interactiediagrammen.

De inpassing van het opgestelde informatiemodel in een incrementeel en iteratief systeemontwikkelproces wordt in het boek derhalve onderbelicht. Pas in hoofdstuk vijf-

ten wordt aandacht hieraan besteed. En passant wordt bijvoorbeeld het use case model als uitgangspunt voor een informatiemodel genoemd, zonder dat dit verder wordt uitgewerkt. De relatie van het informatiemodel met de verschillende tekentechnieken van UML blijft überhaupt onduidelijk. De titel van het boek lijkt daarmee niet gerechtvaardigd.

Tenslotte wordt in het boek, inherent aan het definiëren van een nieuwe tekentechniek, een stortvloed aan terminologie over de lezer uitgestort. Feittypen, informatiediagrammen, informatiegrammatica, objecttype-expressies en invulplaatsen zijn slechts een greep uit het aanbod. Het boek doet hierdoor tamelijk abstract en academisch aan. Conclusie? Wellicht dat datamodellering in traditionele systeemontwikkeling baat heeft bij EXPO; in snelle en kortcyclische moderne systeemontwikkelprojecten schiet de methode echter te kort.

Sander Hoogendoorn
partner Ordina groep.

E-mail: sander.hoogendoorn@ordina.nl

Titel: Objectgeoriënteerde domeinanalyse
Auteurs: Frans Peeters en Frens Vonken
Uitgave: Academic Service, 2001
ISBN: 90-39515-794

